

EMZİRME SIRASINDA ANNENİN İLAÇ KULLANIMI, ANNE VE ÇOCUK ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Ahsen ŞİRİN

Laktasyondaki kadın için ilaç seçiminde birçok faktörler yer aldığından ve bu konuda kesin araştırmalar çok az yapılmış olduğundan dolayı hemşireye doktor için anneye öneride bulunma zordur. Genelde, en iyi öneri, olanak varsa tamamen ilaç kullanmayı önleme şeklinde olabilir.

Bazı ilaçlar anne ve çocukta çeşitli problemler yaratabilirler, bunun yanında ilaçların temel etkime prensipleri iyi bilinmelidir. Bu temel prensipler aşağıda belirtilenleri içermektedir (6):

1. İlacın Tipi : Bazı ilaçlar annenin silt salgısını artırır.
2. İlaç Dozu : Birçok ilacın yoğunluğu insan sıvılarına plazmadaki yoğunluğu ile aynıdır. Çocuk annenin günlük dozunun ortalama % 1'ine daha azı alır. Bunun yanında örneğin silt/plazma oranı iodyen-131 için 25'dir (6).
3. Kullanma Yöntemi ve Beslenme Düzenine Göre Alım : İlaç emzirmeden sonra alınmazsa, silt içinde daha az bulunacaktır.
4. İlacın toplam etkileri.
5. Bebek organlarının gelişimi.
6. Çocuğun hassasiyeti.
7. Anne üzerine etkileri.
8. Silt miktarına ikincil etkileri.

Radioaktif ilaçları kullanmak sakıncalıdır. Allerjiye, agranulositoz'a neden olurlar (6). Emzirme sırasında kesinlikle alınmaması gereken ilaçlar iodyen, morfin, kafein ve canlı aşılardır (1).

Bazı ilaçların etkileri aşağıda belirtilmiştir :

Analjezikler : En çok kullanılan ilacıdır. Bazen silt salgısını artırabilirler.

Aspirin : Anne silt miktarını azaltabilir. Çocukta protrombin miktarını düşürür, kanamaya meyli artırır (1,5).

* Ege Üniv. Hemşirelik Y.O. Kadın Hast. ve Doğum Hemşireliği Araştırma Görevlisi

Eroin Annede allşkanlık varsa, sate yokunlugu yiksektir. cocukta refleks bozuklugu yaratir.

Antiasitler : Tam olarak absorbe edilirler, annenin elektrolit dengesi bozulmadikga problem yoktur.

Antikarsinojenik ilaclar : Bebekte kemik iligi yapismi inhibe edebilirler. Antimetabolikler silt iginde salgilanabilir (Methanexate gibi). Bebek memeden kesilmelidir.

Antikoagulanlar : **Oral alinanlarin** etkisi konusunda yeterli gallşma yapilmamiştir, cocukta kanama nedeni olabilirler. Digerleri igin anne ye bebek hematoma ye hemoraji yontinden diizenli gozlenmelidir.

Antihistaminikler Genellikle silt salgisim dii firurler. Annede vazokonstriksiyona neden olur, memelerin artan oksitosin miktarim sinirlarlar.

Antibiyotikler : Araştirmalar, bu ilaglarin anne sidttinden az miktarda gocuga gectigini gostermiştir. Bu maddeler, bebegin intestinal florasi degiştirebilir, normal intestinal flora erken baggy iklimin gelişiminde onemlidir (5).

Antibiyotikler, bebekte toksik etki yaratabilir ye hemoliz yaptirabilir (1).

Ampicillin : Si:men salgilanir. Bebekte allerji ye diareye neden olur.

Chloramphenicol : Yenidoganda "Gray Sendromu"na neden olabilir. Kemik iligi hasari yapar.

Chloramphenicol : Kollaps, asfeksi, siyanoz, kusma, meteorizm ye agranulasitoz'a yol agar (1,6).

Erythromycin : Stale gegse de kullanilabilir. Allerjiye neden oldugu soylenebilir.

Kanamycin : Toksik etkileri olabilir_ cocuk dikkatle izlenmelidir.

Penicillin : Siitle salgilanir, fakat dikkatli Yenidoganda kernikterus'u

Streptomycin : aide salgilanir. Kullanilabilir fakat toksik etkileri olabilir.

Sulfonamide : Yenidoganda kernikterusa ve hemolitik anemiye neden olurlar (1,5).

Gantricine : Yenidoganda kernikterus'a neden olabilir. Postpartum ilk iki haftad'a kullanim onlenmelidir.

Tetracycline : Kemik bilyilmesini geciktirir.

Dogum Kontrolii ilacları Yeni araştırmalar, bir çok kadında oral koruyucular kticiik dozlarda alınabildiği zaman laktasyonu etkilemediğini gostermişti r. Eđer anne sutu yetersizse o zaman ktictik doziar dahi problem yaratabilir (5).

Ancak dene me safhasında olan ye de ri altına uygulanan Norplant R 'nin(*) silt sekresyonunu etkilemediği, ayrıca dilzensiz menstrasyon kanamasmm, emzirenlerde daha az gortildtiği ye gebelige rastlanmadığı saptanmıştır (3).

Bařka bir araştırmanm onerisine göre, emziren kadında prolaktin başarılı laktasyon ye gebelikten korunma sağlanabilir (2).

Bazı tilkelerde emzi rme, bir dogum kont rol yOntemi olarak uygulanmaktadır. A raştı rmalara göre Filipinler de anne cocugunu emzi rmiyorsa dogum sayisinin % 20-25 arttı'đi tahmin edilmektedir (4).

Oral hapların, çocuk tizerindeki uzun stireli etkileri bilinmemektedir (5). İleride özellikle kız çocuklarınm menstrasyon hikayelerinin ainiip incelenmesi gereki r (3).

Kortikosteroidler (5) : Stine gortiltir ye silt artıřma engel olabilir. Meme alimi onienmelidir.

Difiretikler : Dikkatli Etkileri tam bell rlenmemiřti r. Fakat anneyi dehidrate edip, laktasyonu inhibe Diuril, bebekte trombositopeniye neden olabilir.

Hipnotikler ye Trankilizanlar (5) : çeşitli uyku ilacları brontirler igerir. Bu gibi ilaclar alınmamalıdır. Bebekte deri doktinttilerinden, sersemliğe kadar reaksiyonlar yapabilir.

Librium (Chlordiazepoxide) : Tedavi dozlarında almabilir.

Chloralhydrate : Bebek ilzerinde sedatif etkisi olur.

Valium (Diazepam) : Geniř dozlarda bebegi sedatif etkiler. Emzi rme sırasında

Meprobamat (Equanil) : Bebekte toksik etkileri olabilir.

Phenobarbital : 100 mg in hipnotik dozlarında, bebekte sedatif etki yaratır. Bebekte kortikosteroidlerin etkisini

Laksatifler : Bunlar absorbe edilmezler. Mineral yağ proble me neden olmaz. Bu ilaçların geniş dozları bebekte diareye neden dun

---

Norpi antR: Population Council adrni tasiyan, deri uygulanan, gebelik onleyici. Herbirinde yaklađık 34 mg Levonorgestrel igeren 6 silastik kapstil setinden ibaret.

iodlu ilaqlar : Radioiodine anne satinden cok miktarda gecer, bebegin tiroid fonksiyonunu durdurmasi onemli derecede olabilir. Thiouracillin anne stitiindeki yogunlugu, idrar ye kanındaki yogunlugundan fazladir. Bebekte guatr ve agranulocytosis'e neden olabilir.

Otonom Sinir Sistemini Etkileyen ilaqlar : Atropin, geniř dozlar- da alindiginda silt salgilama miktarini Bebekte atropin zehirlenmesine neden olur.

Ergot (Cafergot) : Bebekte kusma, diare, zayif nabiz ye stabil olmayan kan basincina neden ()tun.

Diger Ajanlar **5timillanlar**, deprese edenler, narkotiklerin, meme beslenmesi ile ilgili caliřmalari yapilmamiştir. Sale salgilanabileceklerinden

Alkol : Geniř miktarlarda bebekte sedasyona ye annede silt sekresyon ref leksini inhibe etmeye neden olurlar.

Nikotin : Bebek etkilenebilir. Diare, kusma, tařikardi ye ajitasyon olabilir.

Vitaminler : Geniř dozlarda řiřmanliga neden olurlar. Vitamin D hiperkalsemiye neden olabilir.

SUMMARY

Effects Of Medicines On Lactating Mother And Her Baby

Because so many factors are involved in choosing drugs for the lactating mother, and because so little conclusive research has been done in this area, it is difficult for the nurse and the doctor, to advise the mother. In general, the best advice seems to be to avoid the use of drugs if it is passible.

KAYNAKQA

1. Arisan, K. : DoNm Bilgisi. geltut Matb. Koll. 5ti. , Istanbul, 1978, 295.
2. Bonna- 'l.- Franklin, M; and others : "Effect of Breast-Feeding On ,Tory-Ovarian Function after Childbirth", British Med. J. , .ctober 1975.
3. Diaz, S.; Herreros, C. and others : "Fertility Regulation in Nursing Women", Contraception, 32:1, 53-73, (July) 1985.
4. Population Reports : "Family Planning Programs", Series J., 4, 144-154 (July) 1975.

5. Rousset, D.T. : "Babies at Risk", The Canadian Nurse, 72:12, 34-35, (March) 1976.
6. Truswell, A.S. : "Infant Feeding", British Med. J., 291:333-337, (3 August) 1985.